Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
BM50
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersonen
griffie@nijmegen.nl
T 024 – 329 91 39

Aan de voorzitter van de gemeenteraad dhr. H. Bruls
Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 25 januari 2024
Betreft advies over inleidend verzoek referendum over het raadsvoorstel gewijzigde vaststelling CHW-bestemmingsplan Nijmegen Kanaalhavens – 7 (Waal Energie)

Geachte voorzitter en leden van de raad,

Inleiding

Op 22 december 2023 is een inleidend referendumverzoek ingediend door drie indieners namens Tegengas Nijmegen. De gemeente heeft vastgesteld dat dit een initiatief van kiesgerechtigden van de gemeente Nijmegen is in de zin van artikel 2, eerste lid van de Referendumverordening**.** Het inleidend verzoek heeft betrekking op het ontwerpraadsbesluit 'gewijzigde vaststelling CHW-bestemmingsplan Nijmegen Kanaalhavens – 7 (Waal Energie)', dat u op 31 januari 2024 bespreekt. De referendumcommissie heeft zich over dit inleidend referendumverzoek gebogen.

De vraagstelling die de kern vormt voor het inleidend verzoek is als volgt:

> Bent u voor of tegen het bestemmingsplan Waal Energie, waarin onder meer een grootschalige elektriciteitscentrale is toegestaan, die tot 1 januari 2045 mag worden gestookt op aardgas met CO2-uitstoot?

Op grond van artikel 4 van de Referendumverordening adviseert de referendumcommissie de gemeenteraad over:
1. de vraag of sprake is van een uitgezonderd besluit als bedoeld in artikel 2, tweede lid;
2. de vraagstelling van een referendum inclusief de antwoordmogelijkheden en stemprocedure,
3. de datum van het te houden referendum;
4. de vraag of er sprake is van zwaarwegende argumenten als bedoeld in artikel 8, derde lid.

Gezien het feit dat het nu gaat om een inleidend verzoek, richt de referendumcommissie zich in deze brief alleen op het eerste punt, de vraag of sprake is van een uitgezonderd besluit als bedoeld in artikel 2, tweede lid.

Artikel 5, tweede lid van de Referendumverordening vereist dat het inleidend verzoek, uiterlijk zeven dagen voor de raadsvergadering waarin het ontwerpraadsbesluit wordt besproken, schriftelijk wordt ingediend bij de voorzitter van de raad. De referendumcommissie heeft begrepen dat dit het geval is geweest en om die reden brengt de commissie nu dit advies aan u uit.

Daarbij wil de referendumcommissie markeren dat het positief is dat inwoners zich hiervoor inzetten, nu de referendumverordening in 2020 is geactualiseerd met o.a. als doel om het steunen van een referendum laagdrempeliger te maken.

De commissie formuleert hieronder de samenvatting van haar advies. Vervolgens wordt dit nader uitgewerkt en onderbouwd.

Samenvatting van het advies over het inleidend verzoek
In artikel 2, lid 2 onder a t/m j van de Referendumverordening worden de onderwerpen opgesomd waarover geen referendum kan worden gehouden. Wat betreft de uitzonderingsgronden die van toepassing zouden kunnen zijn op het ontwerpraadsbesluit 'gewijzigde vaststelling CHW-bestemmingsplan Nijmegen Kanaalhavens – 7 (Waal Energie) 128/2023' adviseert de referendumcommissie als volgt: de referendumcommissie ziet in de uitzonderingsgronden geen beletselen om in te stemmen met het inleidend referendumverzoek.

1. Toetsing inleidend verzoek
Als een inleidend verzoek voor een referendum wordt ingediend zijn er twee vragen die moeten worden beantwoord. Is het verzoek ontvankelijk? Ofwel: zijn er voldoende ondersteuningsverklaringen ingediend? Voorts, is het verzoek toelaatbaar? Ofwel, kan er over het ontwerpraadsbesluit een referendum worden gehouden of is één of meerdere van de uitsluitingsgronden van toepassing?

2. Ontvankelijkheid
In artikel 5 van de Referendumverordening worden eisen gesteld aan de ontvankelijkheid van het inleidend verzoek.
De referendumcommissie heeft begrepen dat aan die ontvankelijkheidseisen is voldaan, zodat aangenomen wordt dat die geen beletsel vormen voor de rechtmatigheid van het inleidend verzoek.

3. Toetsing van de vraag of sprake is van een uitgezonderd besluit als bedoeld in artikel 2, tweede lid Referendumverordening;
Artikel 2, tweede lid van de Referendumverordening luidt als volgt:
Onderwerp van een referendum is een ontwerpraadsbesluit, met uitzondering van besluiten:

a) van de raad als orgaan voor bezwaar en beroep;
b) over individuele kwesties, zoals benoemingen, ontslagen, schorsingen, kwijtscheldingen en schenkingen;
c) over de hoogte van geldelijke voorzieningen voor ambtsdragers, gewezen ambtsdragers en hun nabestaanden;
d) over de vaststelling, wijziging of intrekking van de arbeidsvoorwaardenregeling en daaruit voortvloeiende besluiten met betrekking tot de griffier en de medewerkers van de griffie;
e) over het voor kennisgeving aannemen van notities en rapporten;
f) in het kader van deze verordening;

g) over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en de rekening;
h) over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen;
i) ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft;
j) die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen besluit waarover een referendum is gehouden of kon worden gehouden;
k) waarvan de raad van mening is dat dringende redenen aanleiding zijn om geen referendum te houden.

Het onderwerp van het beoogd referendum is conform artikel 2, tweede lid van de Referendumverordening een ontwerpraadsbesluit. In deze gaat het om het ontwerpraadsbesluit Gewijzigde vaststelling CHW-bestemmingsplan Nijmegen Kanaalhavens - 7 (Waal Energie) 128/2023. Dit staat onder punt 9.4. op de besluitvormende agenda van de gemeenteraad van 31 januari 2024 (zie bijgaande weblink voor het raadsvoorstel en de onderliggende stukken).

De referendumcommissie is op basis van bestudering van het ontwerpraadsbesluit gebleken dat het ontwerpraadsvoorstel niet valt onder de uitsluitingsgronden zoals genoemd in artikel 2, tweede lid onder sub a tot en met h. Daarmee ziet de referendumcommissie in deze uitsluitingsgronden geen belemmering voor een referendum.

Wat betreft de uitsluitingsgronden genoemd onder artikel 2, tweede lid onder sub i tot en met k meent de referendumcommissie dat een uitgebreidere beschouwing of duiding op zijn plaats is, alvorens zij daarover concluderend adviseert.

De beoordeling van de uitsluitingsgrond dat het ontwerpraadsbesluit strekt ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft (artikel 2, tweede lid, onder sub i van de Referendumverordening)
In de kern gaat het om de vraag of op basis van aanwijzing in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (hierna: de BARRO), thans artikelen 5.156 e.v. van het Besluit kwaliteit leefomgeving (verder Bkl), de Elektriciteitswet artikelen 9b lid 4 en 83 en artikel 62 van de Gaswet sprake is van uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever, waarbij de gemeenteraad geen beleidsvrijheid heeft. Met het raadsvoorstel wordt gesteld dat met het bestemmingsplan er feitelijk invulling wordt gegeven aan een zogeheten gebonden bevoegdheid, waardoor de speelruimte voor de gemeenteraad Nijmegen afwezig is.
Met het voorbehoud dat de referendumcommissie in de korte tijd die haar ter beschikking stond, alsmede gelet op de onderlinge samenhang binnen de toepasselijke wetgeving, met in het bijzonder de reikwijdte van de Elektriciteits- en Gaswet, niet in staat is geweest tot een uitputtende analyse, geeft de commissie hierover de volgende overwegingen mee.

<u>Overwegingen</u>
Uitgaande van het hiervoor geschetste juridisch kader en in het bijzonder de brief van het ministerie van EZK van 11 april 2023 inzake het verwerken van rijksdoelstellingen in het Programma Energiehoofdstructuur (hierna: PEH) in planologische procedures Engieterrein Nijmegen **(bijlage 01)** en de brief van het ministerie van EZK van 14 december 2023 inzake het buiten toepassing laten van de rijkscoördinatieregeling voor de wijziging van het bestemmingsplan Kanaalhavens 7 Nijmegen **(bijlage 02)**, en tot slot het ministerieel besluit van 14 december 2023 inzake het buiten toepassing laten van de rijkscoördinatieregeling wijziging bestemmingsplan Kanaalhavens 7, Nijmegen (projectnaam Waal Energie) (publicatie Staatscourant 20 december 2023) **(bijlage 03)**, constateert de referendumcommissie het volgende:

- De publieke belangen die het ministerie op het oog heeft, alsmede de doelstelling die het ministerie nastreeft, en tot slot de bevoegdheden die het ministerie daarvoor aanwendt, dan wel kan aanwenden, zijn volstrekt helder.
- Onweersproken is dat dit op gespannen voet kan komen met de autonome verordenende bevoegdheden van een gemeenteraad, indien en voor zover dit afbreuk doet aan de belangen die het ministerie tracht te waarborgen. Ofwel een lokale overheid kan problemen veroorzaken als zij de energievoorziening aan regels bindt waar de centrale overheid ook bevoegdheden heeft. De referendumcommissie constateert voorts dat het Rijk - los van zijn eigen regierol - oog heeft voor de autonome positie van de gemeente Nijmegen. Temeer omdat de gemeente Nijmegen beter in staat is belangen te behartigen op lokaal niveau en wellicht beter in staat is draagvlak te verkrijgen onder haar inwoners dan wel in staat zal zijn besluiten met een lokale impact te verdedigen. Meer expliciet merkt het Rijk daarover het volgende op: " (…) dat deze situatie zich bij dit project voordoet, omdat het om een mede door de gemeente Nijmegen gewenste nieuwe inrichting van het plangebied gaat en de gemeente Nijmegen het bestuursorgaan is dat het dichtst bij haar inwoners staat." **(Bijlage 02)**. Hieruit vloeide voort dat de Minister voor Klimaat en Energie, (hierna: K&E) en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (hierna: BZK) in dezelfde brief van 14 december 2024 **(Bijlage 02)** afzien van hun wettelijke bevoegdheid om op basis van de rijkscoördinatieregeling en de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) zelf een inpassingsplan vast te stellen en de gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland een bepaalde ruimte bieden dit zelf ter hand te nemen. Zij oordeelden dat gezien "de aard van de wijziging, alsmede de voor de wijziging van het bestemmingsplan benodigde besluiten, redelijkerwijze niet valt te verwachten dat toepassing van de rijkscoördinatieregeling, als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening, de besluitvorming in betekenende mate zal versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden". De referendumcommissie neemt daarbij in ogenschouw de motie die de gemeenteraad op 2 november 2022 heeft aangenomen (agendapunt 7.1 Raadsvoorstel stadsbegroting 2023-2026) gericht op de energiecentrale evenals het amendement dat de gemeenteraad op 27 november 2019 heeft aangenomen (agendapunt 10 Raadsvoorstel Vaststellen Gebiedsvisie Waal Energie).
- De referendumcommissie meent dat in het voorgaande de kern zit van het vraagstuk van bewegingsruimte van de gemeenteraad. Juridisch gezien heeft het Rijk bevoegdheden om zelf de regie ter hand te nemen, voorshands of middels een interventie achteraf. Het Rijk kán gebruik maken van zijn bevoegdheden. Strikt genomen kan de speelruimte die de gemeente zich in het ontwerpraadsbesluit toe-eigent, op het vlak van niet-toegestane fossiele brandstoffen, al gezien worden als een belemmering die het gebruik van de installaties voor grootschalige elektriciteitsopwekking beperken. Dit is evenwel voor het Rijk géén reden geweest om zelf over te gaan tot de coördinatie en vaststelling van een inpassingsplan. Het bevestigt het beeld dat er met het Rijk een gesprek kan worden gevoerd over de mogelijke restrictieve interpretatie en karakter van de geschetste wet- en regelgeving. Daarbij zal het Rijk klaarblijkelijk in ogenschouw nemen of een eigenstandige invulling van dit gebied zal leiden tot een "betekenende mate van versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden". Omgekeerd geredeneerd, de gemeente neemt een risico als zij bepaalde grenzen opzoekt, maar er is ook gebleken dat er ruimte is voor een 'zekere beperking'. De referendumcommissie neemt daarbij het amendement dat is aangenomen op 27 november 2019 bij de gebiedsvisie als voorbeeld van hoe de raad eerder gebruik heeft gemaakt van zijn bewegingsruimte.
- In dat verband vindt de referendumcommissie ook de memorie van toelichting van 29-09-1997 Tweede Kamer der Staten-Generaal 25621 nr. 3 over de Regels met betrekking tot de productie, het transport en de levering van elektriciteit (Elektriciteitswet) van belang. Voor zover relevant wordt daarbij onder de toelichting bij artikel 60 het volgende gemeld:

> *"In dit wetsvoorstel zijn geen regels gesteld met betrekking tot de bouw en exploitatie van elektriciteitscentrales of van andere installaties voor de opwekking van elektriciteit. Het zou dan ongewenst zijn indien provinciale staten en gemeenteraden deze liberalisering gedeeltelijk ongedaan zouden maken door zelfstandig verordeningen vast te stellen. Met betrekking tot transport en levering van elektriciteit, aan beschermde afnemers zowel als aan vrije afnemers, bevat het wetsvoorstel een uitputtende regeling. Gelet hierop wordt de bevoegdheid tot het stellen van verordeningen van provinciale staten en gemeenteraden uitdrukkelijk uitgesloten, echter alleen voor zover het het stellen van regels in het belang van de energievoorziening betreft. De bevoegdheid van de desbetreffende overheden om regels te stellen ten behoeve van andere belangen, zoals ruimtelijke ordening en milieu, worden hierdoor uiteraard niet geraakt."* Volgens de referendumcommissie weerspiegelt dit de eigenstandige bevoegdheden van zowel provincie als de gemeenteraden op het vlak van de ruimtelijke ordening.

In aansluiting op het voorgaande zijn er twee scenario's, namelijk het scenario dat het ontwerpraadsbesluit ongewijzigd blijft en het scenario dat het ontwerpraadsbesluit geamendeerd wordt en het mogelijke definitieve referendumverzoek 'van kleur verschiet' en zich daarop richt. De referendumcommissie treedt niet in eventuele wijzigingen van het ontwerpraadsbesluit, zij het dat ook voor het inleidend verzoek een theoretische vooruitblik de gemeenteraad kan helpen in de opinie- en oordeelsvorming. Vandaar de volgende kanttekeningen.

Bij voorbaat staat niet vast dat het Rijk gebruik zal maken van de bevoegdheden die hem toekomen.
De bestudering van de relevante documenten, brieven en besluiten van het Rijk, alsmede de gedane uitlatingen tijdens openbare besprekingen over dit ontwerpraadsbesluit, leiden bij de referendumcommissie op dit moment niet tot de conclusie dat het Rijk middels een op rechtsgevolg beoogd besluit gebruik zal maken van zijn bevoegdheid om te interveniëren middels een eigenstandige inpassingplan of anderszins via een 'bijsturing' met behulp van een aanwijzing op zowel een niet-vaststelling van het ontwerpraadsbesluit zoals dat thans voorligt, dan wel een geamendeerd raadsbesluit.

<u>Conclusie</u>
Op basis van de beoordeling van de uitsluitingsgrond dat het ontwerpraadsbesluit strekt ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft (artikel 2, tweede lid, onder sub i van de Referendumverordening) is het advies van de referendumcommissie aan de gemeenteraad dat op dit punt geen belemmering bestaat om het referendum toe te staan.
Daarbij is van belang dat het Rijk weliswaar beschikt over bevoegdheden om zelf een inpassingsplan op te stellen of een aanwijzing te geven aan een gemeente, maar dat het niet bij voorbaat vaststaat dat dit ook het geval zal zijn.

De beoordeling van de uitsluitingsgrond dat het ontwerpraadsbesluit een grondslag vindt in een eerder genomen besluit waarover een referendum is gehouden of kon worden gehouden (artikel 2, tweede lid, onder sub j van de Referendumverordening)
ENGIE, gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland hebben een gebiedsvisie opgesteld voor het plangebied, in het verlengde van het plan 'De Groene Delta' uit 2014 en als uitwerking van de aanwijzing als bijzondere werklocatie in het RPW 2021-2024: Gebiedsvisie Waal Energie. De gebiedsvisie met amendement is in de raadsvergadering van 27 november 2019 vastgesteld. De ontwikkeling tot Energie Hub Waal-Energie is bekrachtigd in de Omgevingsvisie Nijmegen Stad in Beweging, door de raad vastgesteld op 28 oktober 2020. De vraag dient zich aan of de nu voor het referendum voorliggende gewijzigde vaststelling van het CHW-bestemmingsplan Nijmegen Kanaalhavens – 7 (Waal Energie) zijn grondslag vindt in de uitwerking van deze gebiedsvisies.

De referendumcommissie is de opvatting toegedaan dat er weliswaar sprake is gebleken van een onlosmakelijk verband, maar dat daar nog niet automatisch de gevolgtrekking uit voortvloeit dat daarmee de voornoemde uitsluitingsgrond van toepassing is. De referendumcommissie geeft daarbij het volgende in overweging mee:

- Een gebieds- of omgevingsvisie en een bestemmingsplan houden weliswaar verband met elkaar; de schaal van abstractie en mate van concreetheid verschillen echter wezenlijk. Zo zal bij een bestemmingsplan vanwege de verdergaande mate van concreetheid veel meer detailonderzoek, zoals bijvoorbeeld een Milieu-effectrapportage vereist zijn. Met die wetenschap en de mogelijke gevolgen van die onderzoeken kan de daadwerkelijke gebiedsinvulling in concreto afwijken van de grofmazigere benadering van een gebieds- of omgevingsvisie.
- Daarbij komt dat de toenmalige besluitvorming van de gebieds- en omgevingsvisie met name ging over de vraag of biomassa wel of niet toegestaan zou worden (met nuanceringen hierop). Daarbij dient zich de vraag aan of de Nijmeegse burgers weet konden hebben van de bestuurlijke discussies zoals die zich hebben afgespeeld tussen het Rijk, provincie en gemeente en de uiteindelijke interpretatie en invulling van de BARRO zoals die thans is uitgewerkt in het ontwerpraadsbesluit. Het is niet ondenkbaar dat Nijmeegse burgers ten tijde van de toenmalige besluiten nog het beeld hadden dat er met een bestemmingsplan sprake zou zijn van een concrete invulling van de gebieds- en omgevingsvisie, waarmee zij zich een finaal oordeel konden vormen over een mogelijk referendum. Naar het inzicht van de referendumcommissie kan niet a priori gesteld worden dat alle wijzigingen die hun beslag kregen in het ontwerpraadsbesluit direct en voldoende concreet kenbaar waren in de voorliggende besluiten. Ook de gemeenteraad zelf had immers een extra informatiesessie nodig over die wijzigingen, gevolgen en consequenties, voordat een meningsvormend debat kon plaatsvinden. De referendumcommissie meent dat als dit voor raadsleden al het geval is, dit voor de gemiddelde Nijmeegse burger eens temeer het geval zal zijn. Verder heeft het college ook na het openbaren van het ontwerpraadsvoorstel kennelijk aanleiding gezien, naast de al gegeven uitleg en informatie in het ontwerpraadsbesluit zelf, om via een zogeheten ‘informatietegel’ extra duiding te geven aan het raadsvoorstel. Tot slot blijkt uit de gebiedsvisie dat ENGIE, provincie en gemeente destijds het voornemen hadden het bestemmingsplan rond de zomer van 2020 voor te leggen aan de raad. Intussen is er dus sprake van een aanzienlijk tijdsverloop, samengaand bovendien met een verder verhevigd maatschappelijk debat over de inzet van fossiele brandstoffen bij de energieopwekking. Het eventuele inroepen van het argument ‘verstrijken van de tijd’ – “Nijmeegse burgers, u heeft eerder uw kans gehad” – staat naar de opvatting van de referendumcommissie daarom op gespannen voet met uitsluiten van het referendum op basis van deze grond. De referendumcommissie acht het niet wenselijk om een algemene uitspraak te doen over de vraag wanneer een voorliggend besluit nu wel of niet door louter tijdsverloop minder bruikbaar is als argument. Zij volstaat ermee om in dit specifieke geval te signaleren dat het eventuele inroepen van tijdsverloop wel mogelijk is maar haar op het eerste gezicht niet correct zou lijken, om redenen als hiervoor genoemd.

<u>Conclusie</u>

Op basis van de beoordeling van de uitsluitingsgrond dat het ontwerpraadsbesluit een grondslag vindt in een eerder genomen besluit waarover een referendum is gehouden of kon worden gehouden (artikel 2, tweede lid, onder sub j van de Referendumverordening) is het advies van de referendumcommissie aan de gemeenteraad dat op dit punt geen belemmering bestaat om het referendum toe te staan.

De beoordeling van de uitsluitingsgrond dat sprake is van dringende redenen om geen referendum te houden (artikel 2, tweede lid, onder sub k van de Referendumverordening)

De referendumcommissie vindt dat de vraag of er dringende redenen zijn om af te zien van een raadgevend referendum, bij uitstek een vraag is die door de gemeenteraad beantwoord moet worden. Daarbij valt niet te ontkomen aan een politieke duiding en weging. De referendumcommissie merkt op dat uit de bestuursrechtspraak blijkt dat aan de raad een redelijk hoge mate van discretionaire vrijheid toekomt inzake het aanwezig achten van dringende redenen om af te zien van een referendum. Verder merkt de commissie op dat deze dringende redenen goed gemotiveerd dienen te worden. Een onvoldoende motivering kan leiden tot een vernietiging van het raadsbesluit om geen referendum toe te staan. Als voorbeelden voegt de commissie twee gerechtelijke uitspraken toe: uitspraak 1 en uitspraak 2.

4. De toezichthoudende rol van de referendumcommissie

Deze is geregeld in artikel 4, eerste lid onder sub e, lid 2:
Toezicht te houden op:

1. *de uitvoering van deze verordening, en*
2. *het objectieve of neutrale karakter van de door de gemeente te verstrekken voorlichting over het referendum;*

Doorgaans bereidt het college van B&W de raadsvoorstellen voor. Zo ook bij het onderhavige bestemmingsplan. In bijzondere gevallen gaat het openbaren van een raadsvoorstel door het college van B&W gepaard met een persbericht. Daarna ligt het voorstel voor ter besluitvorming door de raad en maakt dit onderdeel uit van de openbare politieke besluitvorming. Tijdens de gespreksrondes voorafgaande aan daadwerkelijke besluitvormende raadsvergadering en tijdens uw besluitvormende vergaderingen kan extra duiding worden gegeven namens het college van burgemeester en wethouders. De referendumcommissie geeft u in overweging mee dat het debat dat gaat over een eventueel referendum gebaat is bij een zekere rust en evenwichtigheid in de voorbereiding daarvan. De referendumcommissie heeft opgemerkt dat het college eigenstandige communicatie heeft gevoerd nadat het raadsvoorstel al is voorgelegd aan de gemeenteraad. Namens het college is verder aangegeven dat het hier vooralsnog bij blijft, maar ook niet geheel kan worden uitgesloten dat het nogmaals geschiedt.
Zonder de mogelijkheid uit te sluiten om over het ontwerpraadsbesluit te communiceren, geeft de referendumcommissie het college van B&W toch het advies hier welbewust en afgewogen en zo nodig terughoudend mee om te gaan. Iedere communicatie omtrent dit thema op dit tijdstip kan de schijn oproepen van beïnvloeding van het proces rondom het referendum. Alhoewel de referendumcommissie beseft dat er altijd goede redenen kunnen worden gegeven voor dergelijke communicatie, hoopt de commissie op uw voortdurende aandacht hiervoor.

Met vriendelijke groet,

prof. dr. W. van Genugten
Voorzitter referendumcommissie

Bijlagen

1. Brief van het ministerie van EZK van 11 april 2023 inzake het verwerken van rijksdoelstellingen in het PEH in planologische procedures Engieterrein Nijmegen.
2. Brief van het ministerie van EZK van 14 december 2023 inzake het buiten toepassing laten rijkscoördinatieregeling voor wijziging bestemmingsplan Kanaalhavens 7 Nijmegen.
3. Ministerieel besluit van 14 december 2023 inzake het Buiten toepassing laten rijkscoördinatieregeling wijziging bestemmingsplan Kanaalhavens 7, Nijmegen (projectnaam Waal Energie) (publicatie Staatscourant 20 december 2023).
4. ECLI:NL:RBARN:2006:AV7763 - Rechtbank Arnhem, 29-03-2006 / AWB 05/2614
   https://linkeddata.overheid.nl/front/portal/document-viewer?ext-id=ECLI:NL:RBARN:2006:AV7763
5. ECLI:NL:RBZUT:2011:BQ8971 Rechtbank Zutphen
   https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBZUT:2011:BQ8971&showbutton=true&keyword=referendum&idx=2
6. ECLI:NL:RBNHO:2017:11154 Rechtbank Noord-Holland
   https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBNHO:2017:11154
7. Memorie van toelichting, 29-09-1997, Tweede Kamer der Staten-Generaal 25621 nr. 3 over de Regels met betrekking tot de productie, het transport en de levering van elektriciteit (Elektriciteitswet)
   https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25621-3.html#IDAP1DFB

BIJLAGE 01

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Gemeente Nijmegen
[redacted]
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Strategie
Energiesysteem

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door
[redacted]

Ons kenmerk
DGKE-DSE / 26454504

Uw kenmerk
D230138609

Bijlage(n)
-

Datum 11 april 2023
Betreft Verwerken Rijksdoelstellingen PEH in planologische procedure Engie-terrein Nijmegen

Geachte heer [redacted]

Dank voor uw brief met betrekking tot de herontwikkeling van het "Engie-terrein" en het verwerken van Rijksdoelstellingen daarbinnen. In deze brief geef ik antwoord op de door u gestelde vragen.

Programma Energiehoofdstructuur
Dit jaar werken wij toe naar het Programma Energiehoofdstructuur. Dit is een programma onder de Omgevingswet dat zich richt op de ruimtelijke planning voor de nationale onderdelen van de energievoorziening richting 2050. In de onderliggende analyses is (aan de hand van diverse scenario's) onder meer bekeken hoe het Rijk wil om gaan met de bestaande ruimtelijke aanwijzingen voor de elektriciteitsvoorziening in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Meer specifiek gaat dit ook om ruimtelijke aanwijzingen voor vestigingsplaatsen voor installaties voor grootschalige elektriciteitsopwekking van ten minste 500 MW, ofwel energiecentrales, waaronder het terrein van de voormalige kolencentrale van Engie in het industrieterrein TPN-west in Nijmegen.

Uit de analyses in het kader van het Programma Energiehoofdstructuur blijkt dat een duurzaam energiesysteem ook een vergelijkbare of mogelijk zelfs grotere ruimteclaim voor duurzaam grootschalig regelbaar vermogen vraagt. Dit grootschalige regelbare vermogen dient op te schakelen bij tekorten aan elektriciteitsproductie uit bronnen als wind en zon. Dit is noodzakelijk om onze nationale, maar ook regionale leveringszekerheid te garanderen. En ook noodzakelijk om onze klimaatdoelen te behalen, doordat het elektrificatie helpt mogelijk maken. Daarbij is voor een robuust energiesysteem een bepaalde mate van spreiding van productiecapaciteit over Nederland gewenst. Wanneer alle elekriciteit vanuit een plek komt, vergroot dit de kwetsbaarheid voor verstoringen.

De ruimte in Nederland is zeer schaars. Het vinden van nieuwe locaties voor grootschalig regelbaar vermogen is zeer complex. Daarbij kennen bestaande vestigingsplaatsen onder meer goede aansluitingen op het elektriciteits- en gasnetwerk; infrastructuur die opnieuw benut kan worden.

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Strategie
Energiesysteem

Ons kenmerk
DGKE-DSE / 26454504

Om die redenen vindt het Rijk het van groot belang dat de ruimte op het Engieterrein en op andere vestigingsplaatsen, zoveel mogelijk blijvend beschikbaar blijft voor installaties voor grootschalig regelbaar vermogen.

CO_2-emissies
Uw gemeente streeft ernaar om in 2045 energieneutraal te zijn. Vanuit die ambitie vraagt u of het Barro inderdaad vereist dat Nijmegen ter plaatse van het Engie-terrein een aardgasgestookte centrale accommodeert, of dat het mogelijk is om het gebruik van fossiele brandstoffen op deze locatie uit te sluiten. U vraagt het Rijk om een handreiking hoe in het bestemmingsplan de begrenzing van tijd van het gebruik van deze brandstoffen vastgelegd dient te worden om het gebruik van de toekomstige CO_2-neutrale energiedragers vast te leggen.

Met betrekking tot de aangewezen vestigingsplaatsen voor installaties voor grootschalige elektriciteitsopwekking van ten minste 500 MW, doet het Barro geen uitspraken over de energiedrager of het gebruik van brandstoffen voor grootschalige elektriciteitsproductie ter plaatse. Het Barro vereist dus niet dat de gemeente Nijmegen specifiek een aardgasgestookte centrale accommodeert. De Wet ruimtelijke ordening biedt geen grondslag voor het stellen van een voorschrift over het brandstofgebruik. Wel draagt het Barro de gemeente op om in het bestemmingsplan grootschalige elektriciteitsopwekking toe te staan. Dit impliceert dat het bestemmingsplan (verbrede reikwijdte) geen regels mag bevatten die het functioneren van de elektriciteitsproductie-installaties kunnen belemmeren of beperken.

Ook anderszins heeft de gemeente geen mogelijkheden om met voorschriften in het bestemmingsplan het gebruik van brandstoffen door een grootschalige elektriciteitscentrale te begrenzen. Dit zou in strijd zijn met artikel 83 Elektriciteitswet 1998 (dit artikel blijft ook van kracht na inwerkingtreding Omgevingswet), op grond waarvan de gemeenteraad niet bevoegd is het opwekken van elektriciteit in het belang van de energievoorziening aan regels te binden.

Op weg naar een klimaatneutraal energiesysteem richting 2050, zal het elektriciteitssysteem al eerder klimaatneutraal zijn, uiterlijk in 2040. Dit onder andere door de inzet van hernieuwbare bronnen als wind en zon, maar ook door gascentrales op basis van CO_2-neutrale waterstof of bijvoorbeeld groen gas en CO_2-afvang. Via verschillende instrumenten wordt de uitstoot van CO_2 omlaag gebracht en uiteindelijk tot nul gereduceerd. Voor grootschalige energiecentrales geldt het Europese emissiehandelssysteem ETS. Vanuit het reductietempo uit de huidige Europese plannen (uit Fit for 55) voor aanscherping van het ETS zullen de emissies in de elektriciteitssector in de gehele EU al in 2040 per saldo op nul uitkomen.[1] Vanaf 2040 worden er, na deze laatste wijzigingen vanuit Fit for 55, géén emissierechten meer uitgegeven onder ETS. Installaties die onder het ETS vallen, dienen over een emissievergunning te beschikken van de Nederlandse Emissieautoriteit en zijn verplicht om hun emissies te monitoren door middel van een monitoringsplan en voor alle emissies emissierechten in te leveren. Daarnaast

[1] Zie bijvoorbeeld de Kamerbrief Contouren Nationaal Plan Energiesysteem d.d. 10 juni 2022 met kenmerk 32813-1053

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Strategie
Energiesysteem

Ons kenmerk
DGKE-DSE / 26454504

voorziet het Klimaatfonds in middelen om bijvoorbeeld de ombouw van centrales te stimuleren.

In algemene zin, zien wij deze ontwikkeling in het licht van de energietransitie waarbij het binnen dit plan gaat om (onder meer) een ontwikkelperspectief van een waterstofcentrale, die in de eerste jaren (als onderdeel van de transitiefase) elektriciteit op basis van aardgas produceert tot op het moment dat waterstof daarvoor een reëel alternatief wordt; het ETS zal daar zoals gezegd ook op aansturen, uiterlijk in 2040, als er geen emissierechten meer worden uitgegeven. Verder is het belangrijk te vermelden dat een moderne energiecentrale vele malen efficiënter zal zijn dan bestaande kolen- en of gascentrales. Op dit moment zal een dergelijke centrale dus ook CO_2-besparen doordat het elektriciteitsproductie uit inefficiënte kolen- of gascentrales kan vervangen. Ook later zal een dergelijke centrale efficiënter waterstof kunnen benutten dan de minder moderne centrales.

Stikstofuitstoot
U wijst op de benodigde vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet vanuit de provincie voor deze ontwikkeling en de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. U vraagt om een toelichting op de verhouding tussen de aanwijzing uit het Barro voor het vestigen van een energiecentrale en de stikstofuitstoot.

De energietransitie gaat naast CO_2-reductie, gepaard met een flinke emissiereductie van stikstof(oxides). Het is echter niet zo dat de uitstoot volledig naar nul gaat. Ook bij de bouw van duurzame energieprojecten en bijvoorbeeld de verbranding van waterstof komen stikstofoxides vrij (tenzij deze weer worden afgevangen). De stikstofproblematiek raakt zodoende ook de energietransitie, en speelt een rol bij nagenoeg alle projecten in de leefomgeving.

Voor zover wij begrijpen gaat dit om om een project op dezelfde locatie, door dezelfde initiatiefnemer. En de nieuwe activiteit heeft een aanzienlijk lagere depositie ten opzichte van de reeds toegestande activiteit (via de bestaande vergunning van de voormalige kolencentrale). In dat opzicht zien wij geen belemmering voor interne saldering voor deze ontwikkeling, en daarmee ook geen aanleiding om aan de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan te twijfelen. Echter als bevoegd gezag op grond van de Wet Natuurbescherming zal de provincie dit uiteindelijk moeten beoordelen.

Ten slotte heeft u verzocht of EZK op 27 februari in een bijeenkomst met de raden van Beuningen en Nijmegen een toelichting kon geven op het Rijksstandpunt t.a.v. de energietransitie en de status van het Barro. In deze brief is het standpunt van het ministerie van EZK toegelicht. Zoals eerder mondeling toegelicht, is het niet passend voor het ministerie om hier aan deel te nemen.

Ik hoop u hiermee voldoende antwoord te hebben gegeven op uw vragen.

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Strategie
Energiesysteem

Ons kenmerk
DGKE-DSE / 26454504

De Minister voor Klimaat en Energie,
namens deze:

[redacted]

Maxine Tillij
Directeur Strategie Energiesysteem

BIJLAGE 02

D231214728

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Gemeente Nijmegen
[redacted]
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Realisatie Energietransitie

Bezoekadres
Hanzelaan 310
8017 JK Zwolle

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door
[redacted]

Ons kenmerk
DGKE-DRE / 41634420

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 14 december 2023
Betreft Buiten toepassing laten rijkscoördinatieregeling voor wijziging bestemmingsplan Kanaalhavens 7 Nijmegen

Geachte mevrouw [redacted],

In vervolg op uw brief van 4 oktober 2023 (met uw kenmerk D230974135) zend ik u hierbij een afschrift van het besluit de rijkscoördinatieregeling buiten toepassing te laten op de wijziging van het bestemmingsplan voor Kanaalhavens 7 te Nijmegen.

De Minister voor Klimaat en Energie
namens deze:

[redacted]

Dorothé Albers
MT-lid Directie Realisatie Energietransitie

Intern gebruik

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

ENGIE Energie Nederland N.V.
[redacted]
Hollandiaweg 11
6541 BL te Nijmegen

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Realisatie Energietransitie

Bezoekadres
Hanzelaan 310
8017 JK Zwolle

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door
[redacted]

Ons kenmerk
DGKE-DRE / 41458965

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum 14 december 2023
Betreft Buiten toepassing laten rijkscoördinatieregeling voor wijziging bestemmingsplan Kanaalhavens 7 Nijmegen

Besluit

DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE,

overwegende:

- dat ENGIE Energie Nederland N.V. (hierna: ENGIE) het voornemen heeft om op het terrein van Centrale Gelderland in de gemeente Nijmegen naast nieuwe vormen van grootschalige energieopwekking ook andere duurzame activiteiten ruimtelijk mogelijk te maken (projectnaam Waal Energie), wat een bestemmingsplanwijziging vergt van de locatie met Barro-status;
- dat dit initiatief op grond van artikel 9, lid 1 onder b Elektriciteitswet 1998, onder de rijkscoördinatieregeling valt, als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening;
- dat de rijkscoördinatieregeling, voor zover hier van belang, gelet op artikel 3.35, eerste lid, onder c, van de Wet ruimtelijke ordening met zich brengt dat voor het hiervoor bedoelde project een inpassingsplan kan worden vastgesteld door de Minister voor Klimaat en Energie, (hierna: K&E)[1] en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (hierna: BZK), en dat de voorbereiding en bekendmaking van het inpassingsplan door de Minister voor K&E worden gecoördineerd met de voorbereiding en bekendmaking met andere voor de uitvoering van het project benodigde besluiten;
- dat de Minister voor K&E, in afwijking van het voorgaande, op grond van artikel 9b, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 kan bepalen dat voor een

[1] In artikelen 3.35, eerste lid, onder c van de Wet ruimtelijke ordening en 9b, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 staat de minister van Economische Zaken en Klimaat als bevoegd gezag genoemd. Deze bevoegdheid is overgegaan op de minister voor K&E.

bepaald project geen inpassingsplan wordt voorbereid en de voorbereiding en bekendmaking van andere besluiten niet door hem worden gecoördineerd;
- dat deze bevoegdheid kan worden toegepast indien, in aanmerking genomen de aard van de wijziging, alsmede de voor de wijziging van het bestemmingsplan benodigde besluiten, redelijkerwijze niet valt te verwachten dat toepassing van de rijkscoördinatieregeling, als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening, de besluitvorming in betekenende mate zal versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden;
- dat deze situatie zich bij dit project voordoet, omdat het om een mede door de gemeente Nijmegen gewenste nieuwe inrichting van het plangebied gaat en de gemeente Nijmegen het bestuursorgaan is dat het dichtst bij haar inwoners staat;
- dat er ook geen bijzondere belemmeringen zijn die in de weg staan aan een voorspoedig verloop van de benodigde procedures, zonder dat de rijkscoördinatieregeling wordt toegepast;
- dat, gelet op het voorgaande, ENGIE bij indiening van het meldingsformulier op 5 oktober 2023 formeel heeft verzocht de rijkscoördinatieregeling buiten toepassing te laten;
- dat de bij het project betrokken bestuursorganen – de provincie Gelderland en de gemeente Nijmegen – zijn gehoord over het voornemen de rijkscoördinatieregeling buiten toepassing te laten;
- dat de provincie Gelderland bij brief van 19 september 2023 heeft aangegeven te kunnen instemmen met het voornemen;
- dat de gemeente Nijmegen bij brief van 4 oktober 2023 heeft aangegeven te kunnen instemmen met het voornemen en bereid te zijn de bevoegdheid over te nemen van het Rijk.

Gelet op:

Artikel 9b, lid 4, onder a Elektriciteitswet 1998;

Besluit:

Artikel 1
Geen van de procedures, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening is van toepassing op de besluitvorming inzake het wijzigen van het bestemmingsplan voor het project Waal Energie, Kanaalhavens 7 in de gemeente Nijmegen.

Artikel 2
Dit besluit treedt in werking de dag na die waarop het bekend is gemaakt. Dit besluit wordt bekendgemaakt door plaatsing in de Staatscourant.

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Realisatie Energietransitie

DGKE-DRE / 41458965

De Minister voor Klimaat en Energie,
namens deze:

[redacted]

T.W.G.M.M. Albers
MT-lid directie Realisatie Energietransitie

Tegen dit besluit staat geen bezwaar of beroep open (artikel 7.1 in samenhang met artikel 8.5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 1 van hoofdstuk 1 van bijlage 2 bij deze zelfde wet).

BIJLAGE 03

STAATSCOURANT

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Nr. 35283

20 december 2023

Buiten toepassing laten rijkscoördinatieregeling wijziging bestemmingsplan Kanaalhavens 7, Nijmegen (projectnaam Waal Energie)

Datum 14 december 2023
Nummer DGKE-DRE/41458965

DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE,

overwegende:
- dat ENGIE Energie Nederland N.V. (hierna: ENGIE) het voornemen heeft om op het terrein van Centrale Gelderland in de gemeente Nijmegen naast nieuwe vormen van grootschalige energieopwekking ook andere duurzame activiteiten ruimtelijk mogelijk te maken (projectnaam Waal Energie), wat een bestemmingsplanwijziging vergt van de locatie met Barro-status;
- dat dit initiatief op grond van artikel 9, lid 1 onder b Elektriciteitswet 1998, onder de rijkscoördinatieregeling valt, als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening;
- dat de rijkscoördinatieregeling, voor zover hier van belang, gelet op artikel 3.35, eerste lid, onder c, van de Wet ruimtelijke ordening met zich brengt dat voor het hiervoor bedoelde project een inpassingsplan kan worden vastgesteld door de Minister voor Klimaat en Energie, (hierna: K&E)[1] en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (hierna: BZK), en dat de voorbereiding en bekendmaking van het inpassingsplan door de Minister voor K&E worden gecoördineerd met de voorbereiding en bekendmaking met andere voor de uitvoering van het project benodigde besluiten;
- dat de Minister voor K&E, in afwijking van het voorgaande, op grond van artikel 9b, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 kan bepalen dat voor een bepaald project geen inpassingsplan wordt voorbereid en de voorbereiding en bekendmaking van andere besluiten niet door hem worden gecoördineerd;
- dat deze bevoegdheid kan worden toegepast indien, in aanmerking genomen de aard van de wijziging, alsmede de voor de wijziging van het bestemmingsplan benodigde besluiten, redelijkerwijze niet valt te verwachten dat toepassing van de rijkscoördinatieregeling, als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening, de besluitvorming in betekenende mate zal versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden;
- dat deze situatie zich bij dit project voordoet, omdat het om een mede door de gemeente Nijmegen gewenste nieuwe inrichting van het plangebied gaat en de gemeente Nijmegen het bestuursorgaan is dat het dichtst bij haar inwoners staat;
- dat er ook geen bijzondere belemmeringen zijn die in de weg staan aan een voorspoedig verloop van de benodigde procedures, zonder dat de rijkscoördinatieregeling wordt toegepast;
- dat, gelet op het voorgaande, ENGIE bij indiening van het meldingsformulier op 5 oktober 2023 formeel heeft verzocht de rijkscoördinatieregeling buiten toepassing te laten;
- dat de bij het project betrokken bestuursorganen – de provincie Gelderland en de gemeente Nijmegen zijn gehoord over het voornemen de rijkscoördinatieregeling buiten toepassing te laten;
- dat de provincie Gelderland bij brief van 19 september 2023 heeft aangegeven te kunnen instemmen met het voornemen;
- dat de gemeente Nijmegen bij brief van 4 oktober 2023 heeft aangegeven te kunnen instemmen met het voornemen en bereid te zijn de bevoegdheid over te nemen van het Rijk.

Gelet op:

Artikel 9b, lid 4, onder a Elektriciteitswet 1998;

Besluit:

Artikel 1

Geen van de procedures, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening is van toepassing op de besluitvorming inzake het wijzigen van het bestemmingsplan voor het project Waal Energie, Kanaalhavens 7 in de gemeente Nijmegen.

[1] In artikelen 3.35, eerste lid, onder c van de Wet ruimtelijke ordening en 9b, vierde lid, van de Elektriciteitswet 1998 staat de Minister van Economische Zaken en Klimaat als bevoegd gezag genoemd. Deze bevoegdheid is overgegaan op de Minister voor K&E.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking de dag na die waarop het bekend is gemaakt. Dit besluit wordt bekendgemaakt door plaatsing in de Staatscourant.

De Minister voor Klimaat en Energie,
namens deze:
T.W.G.M.M. Albers
MT-lid directie Realisatie Energietransitie

Tegen dit besluit staat geen bezwaar of beroep open (artikel 7.1 in samenhang met artikel 8.5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 1 van hoofdstuk 1 van bijlage 2 bij deze zelfde wet).

BIJLAGE 04

Ga direct naarInhoudofMenu

Hoofdnavigatie

- Zoeken
- Brongegevens
- Help

Document met links

Onderwerp:

Jurisprudentie

ECLI:NL:RBARN:2006:AV7763 - Rechtbank Arnhem, 29-03-2006 / AWB 05/2614

Subtype	Uitspraak
Instantie	Rechtbank Arnhem
Bron	Raad voor de Rechtspraak
Vindplaats	Rechtspraak.nl
Datum	29-03-2006

Toon meer >

Relaties 10 0 Document met links > Oorspronkelijk document Permanente link Objectinformatie

Dit onderwerp bevat de volgende rubrieken.

Uitspraak

Inhoudsindicatie

Beroep tegen de weigering om een referendum te houden over de sluiting van de gemeentewinkel in Bemmel en Gendt. Verweerder heeft een ruime beoordelingsmarge bij het besluiten omtrent het al dan niet houden van een referendum zoals hier is gevraagd. Geen kennelijk onredelijke afweging door gemeentebestuur. Beroep ongegrond verklaard.

Tekst

RECHTBANK ARNHEM

Sector bestuursrecht

Registratienummer: AWB 05/2614

Uitspraak ingevolge artikel 8:77 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) in het geding tussen:

[X], [Y] en [Z], handelende onder de naam Actiegroep ONaangeNAAM

wonende te [woonplaats],

en

de Raad van de gemeente Lingewaard, verweerder.

1. Aanduiding bestreden besluit

Besluit van verweerder van 19 mei 2005.

2. Procesverloop

Bij brieven van 2 november 2004 hebben eisers verweerder alsmede het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard (hierna: het college) verzocht om een referendum te houden over het besluit de gemeentewinkels in Bemmel en Gendt te sluiten.

Bij besluit van 23 december 2004 heeft verweerder besloten over de centralisatie van de gemeentewinkel geen referendum te houden.

Bij het in rubriek 1 aangeduide besluit heeft verweerder het daartegen door eisers ingediende bezwaar ongegrond verklaard en het eerder genoemde besluit gehandhaafd.

Tegen dit besluit is beroep ingesteld en door verweerder is een verweerschrift ingediend. Naar deze en de overige door partijen ingebrachte stukken wordt hier kortheidshalve verwezen.

Het beroep is behandeld ter zitting van de rechtbank van 1 november 2005. Eisers zijn aldaar in persoon verschenen. Verweerder heeft zich doen vertegenwoordigen door de heer H.L. Ten Broeke. De rechtbank heeft het onderzoek ter zitting geschorst, teneinde verweerder in de gelegenheid te stellen om het verslag van de vergadering van de raad van 19 mei 2005, waarin het bezwaar van eisers is behandeld, aan de rechtbank te doen toekomen.

Nadat verweerder de gevraagde nadere gegevens aan de rechtbank heeft overgelegd, hebben eisers deze gegevens bij brief van 7 december 2005 schriftelijk van commentaar voorzien.

Vervolgens hebben partijen de rechtbank desgevraagd toestemming gegeven als bedoeld in artikel 8:64 van de Awb voor het achterwege laten van een nadere zitting, waarna de rechtbank het onderzoek heeft gesloten.

3. Overwegingen

Op 19 september 2002 heeft de raad van de voormalige gemeente Bemmel, rechtsvoorganger van de gemeente Lingewaard, de Referendumverordening Bemmel 2002 (hierna: de Verordening) vastgesteld. In

Hoofdstuk 2 van deze Verordening zijn nadere regels gegeven over het raadgevend correctief referendum als bedoeld in de Tijdelijke Referendumwet (Trw). De Trw is met ingang van 1 januari 2005 vervallen.

In Hoofdstuk 3 van de Verordening zijn regels gegeven over 'andere referenda'.

Ingevolge artikel 9, eerste lid, (Hoofdstuk 3) van de Verordening kan de raad, het college, of de burgemeester een besluit nemen tot het houden van een referendum. Op grond van het tweede lid van dit artikel kan een verzoek aan de raad, het college of de burgemeester om te besluiten tot het houden van een referendum onder meer worden gedaan door kiesgerechtigden middels een inleidend verzoek.

Op grond van artikel 10 kan een referendum niet worden gehouden over besluiten die op grond van de Trw referendabel zijn of van referendabiliteit uitgesloten zijn.

In artikel 11 van de Verordening is bepaald dat de procedure aangaande het houden van een referendum, zoals neergelegd in de Trw van toepassing wordt verklaard op artikel 9, tenzij in deze verordening hiervoor expliciet afgeweken wordt.

Uit de gedingstukken en het verhandelde ter zitting is de rechtbank gebleken als volgt.

Het verzoek van eisers van 2 november 2004 strekt tot het houden van een referendum op basis van artikel 9 van de Verordening onder de kiesgerechtigden in de dorpskernen Bemmel, Doornenburg, Gendt, Haalderen en Ressen over het besluit van verweerder om de zogenoemde gemeentewinkels in Bemmel en Gendt te sluiten. Uit het verzoekschrift blijkt dat eisers een referendum gehouden willen zien vanwege het dringend belang van continuering van de gemeentelijke dienstverlening in de dorpskernen. Meer dan 400 kiesgerechtigden hebben een vergelijkbaar verzoek ingediend.

Verweerder heeft bij primair besluit van 23 december 2004 besloten om geen referendum te houden. In het aan dat besluit ten grondslag liggende raadsvoorstel staat onder meer vermeld, dat verweerder bij de vaststelling van de voorjaarsnota voor 2004 impliciet heeft besloten tot centralisering van de gemeentewinkel op de locatie Huissen. In deze voorjaarsnota was onder meer een bezuiniging opgenomen op het aantal formatieplaatsen bij de afdeling gemeentewinkel. Volgens het raadsvoorstel is verweerder op 28 april 2004 in een besloten raadsvergadering geïnformeerd over de ambtelijke organisatie, waarbij onder meer de (on)mogelijkheden van een bezuiniging op de organisatiekosten zijn besproken. In dat kader zijn blijkens het raadsvoorstel ook mogelijke voordelen van centralisatie van de gemeentewinkel besproken. Het vaststellen van de voorjaarsnota is volgens het raadsvoorstel geen onderwerp waarover op grond van de Trw een referendum kan worden gehouden. Verweerder heeft volgens het raadsvoorstel bij het vaststellen van de voorjaarsnota ook geen aanleiding gezien om daarover op grond van artikel 9 van de Verordening een referendum te houden. Voorts is er in het voorstel op gewezen dat op 8 november 2004 door verweerder een motie tot het instandhouden van de gemeentewinkels is verworpen en dat er binnenkort een voorstel zal worden gedaan over de mogelijkheid een servicevoorziening in Bemmel en Gendt te realiseren.

Tegen dit besluit hebben onder meer eisers bij brief van 6 januari 2005 bezwaar gemaakt.

Over de bezwaren is op 6 april 2005 een advies uitgebracht door de gemeentelijke commissie van advies voor de bezwaarschriften (hierna de commissie). De commissie heeft geadviseerd de bezwaren gegrond te verklaren en de verzoeken alsnog overeenkomstig de in de Trw neergelegde procedure als inleidende verzoeken in de zin van die wet in behandeling te nemen. Het betoog van de commissie komt er op neer dat verweerder slechts het houden van een referendum kan weigeren ingeval het aantal inleidende verzoeken of - later in de procedure - het aantal ondersteuningsverklaringen niet voldoet aan de daarvoor in de Trw opgenomen getalscriteria.

Bij het thans bestreden besluit heeft verweerder in afwijking van het advies van de commissie het bezwaar van eisers ongegrond verklaard en het besluit van 23 december 2004 gehandhaafd. Aan dat besluit ligt een raadsvoorstel ten grondslag waarin is gesteld dat de verzoeken van onder meer eisers niet kunnen worden aangemerkt als een inleidend verzoek in de zin van de Trw, omdat er geen besluit tot het houden van een referendum aan vooraf is gegaan. Verweerder heeft zich daarbij verder op het standpunt gesteld dat hij een discretionaire bevoegdheid heeft om te besluiten tot het wel of niet houden van een referendum.

Eisers hebben het bestreden besluit gemotiveerd aangevochten. Op hun stellingen zal hierna, waar nodig, nader worden ingegaan.

De rechtbank overweegt als volgt.

Vooropgesteld moet worden dat het vervallen van de Trw met ingang van 1 januari 2005 onverlet laat dat Hoofdstuk 3 (artikel 9 en verder) van de Verordening zijn gelding heeft behouden. Nu vast staat dat het verzoek van eisers is gebaseerd op artikel 9 van de Verordening en niet op de inmiddels vervallen Trw, was verweerder ten tijde van belang bevoegd om op grond van artikel 9 te besluiten over het wel of niet houden van het door eisers gevraagde referendum.

Eisers hebben tegen het bestreden besluit allereerst aangevoerd dat dit besluit is genomen in strijd met de Verordening. Hun stelling komt er samengevat op neer dat voor een referendum als hier in geding de in de Trw neergelegde procedure van toepassing is zoals die wet tot 1 januari 2005 gold. Dit betekent volgens eisers dat wanneer voldaan wordt aan het op grond van de Trw vereiste aantal geldige inleidende verzoeken, hieraan gevolg moet worden gegeven en de fase van het definitieve referendumverzoek moet worden opengesteld.

De rechtbank volgt eisers hierin niet. Daartoe wordt overwogen dat artikel 9, eerste lid, van de Verordening, gelet op de redactie daarvan, de daarin genoemde bestuursorganen een discretionaire bevoegdheid geeft om te besluiten tot het al dan niet houden van een referendum. Artikel 11 van de Verordening, waarin de procedure tot het houden van een referendum uit de Trw van toepassing wordt verklaard op artikel 9, heeft niet als consequentie dat verweerder slechts het houden van een referendum kan weigeren, indien niet is voldaan aan de in de Trw genoemde (getals)criteria. Met de redactie van artikel 9 wordt immers expliciet afgeweken van het in de Trw neergelegde regime. Artikel 11 moet derhalve aldus worden begrepen dat na een besluit tot het houden van een referendum de daarvoor in de Trw beschreven procedure wordt gevolgd.

De door eisers in het beroepschrift aangehaalde passages uit het raadsvoorstel tot vaststelling van de Verordening leiden de rechtbank niet tot een ander oordeel. De tekst van artikel 9 en verder van de Verordening is immers voldoende duidelijk. Bovendien is de rechtbank niet gebleken dat de door eisers aangehaalde passages uit het raadsvoorstel (mede) op Hoofdstuk 3 van de Verordening betrekking hebben.

Derhalve komt verweerder - anders dan bij de onderwerpen die in de Trw waren geregeld - op grond van artikel 9 van de Verordening een ruime beoordelingsmarge toe bij het besluiten omtrent het al dan niet houden van referendum op grond van dit artikel. De rechtbank dient bij de toetsing van dergelijke besluiten dan ook de nodige terughoudendheid te betrachten.

Hoewel verweerder in het bestreden besluit de eis lijkt te hebben gesteld dat een verzoek tot het houden van referendum in de zin van artikel 9 slechts kan worden gedaan indien het verzoek betrekking heeft op een besluit dat 'referendabel is verklaard', stelt de rechtbank vast dat verweerder desondanks inhoudelijk op de verzoeken van eisers heeft besloten.

Uit de aan het primaire en het bestreden besluit ten grondslag liggende raadsvoorstellen, de notulen van de raadsvergadering van 19 mei 2005 en het bij het bestreden besluit behorende begeleidend schrijven van 8 juni 2005 blijkt dat verweerder wenst vast te houden aan de centralisatie van de gemeentewinkels. Dit standpunt is, zo blijkt uit de stukken, enerzijds ingegeven door kostenbesparende motieven, anderzijds wordt verwacht dat de dienstverlening aan de inwoners niet in gevaar komt en door een verruiming van de openingstijden in de gemeentewinkel te Huissen wordt verbeterd. Om die reden heeft verweerder geen noodzaak gezien om een referendum te houden en heeft hij afwijzend beslist op de daartoe strekkende verzoeken.

De rechtbank acht deze door verweerder gemaakte afweging niet kennelijk onredelijk. Daarbij heeft de rechtbank in aanmerking genomen, dat in de Verordening geen inhoudelijke criteria zijn gegeven waaraan een verzoek tot het houden van een referendum moet worden getoetst en verweerder ook niet anderszins heeft aangegeven hoe deze bevoegdheid zal worden gehanteerd.

Aan eisers kan worden toegegeven dat het bestreden besluit niet op voldoende kenbare wijze inzicht geeft in de motivering van dit besluit. Uit de overige hiervoor aangehaalde stukken blijkt naar het oordeel van de rechtbank echter genoegzaam welke aspecten verweerder bij de door hem gemaakte afweging heeft betrokken. Het is de rechtbank niet gebleken dat eisers, doordat de motivering waarom geen referendum

wordt gehouden in het bestreden besluit ontbreekt, in hun belangen zijn geschaad. Zoals hiervoor al is overwogen is op grond van de overige stukken duidelijk waarom verweerder geen referendum wenste te houden, zodat dit ook voor eisers duidelijk moet zijn geweest en eisers zich hierover uit hebben kunnen laten. Dit leidt er toe dat sprake is van een formeel motiveringsgebrek. Met toepassing van artikel 6:22 van de Awb wordt het bestreden besluit ondanks de schending van artikel 7:12, eerste lid, van de Awb in stand gelaten.

Eisers betogen overigens tevergeefs dat verweerder zonder toereikende motivering van het advies van de commissie is afgeweken. In het aan het besluit ten grondslag liggende raadsvoorstel blijkt duidelijk op grond waarvan verweerder de door de commissie gegeven interpretatie van de Verordening niet deelt. Van strijd met artikel 7:13, zevende lid, van de Awb is hier dan ook geen sprake.

Eisers hebben tenslotte gemotiveerd betoogd, dat sprake is van strijd met het vertrouwensbeginsel. Zij hebben daarbij een aantal beleidsdocumenten aangehaald waaruit zij concluderen dat de gemeente hoog inzet op openheid naar de burgers en de participatie van burgers bij het gemeentelijke beleid. Het besluit staat naar de opvatting van eisers haaks op deze door de gemeente gehanteerde beleidsmatige uitgangspunten. De rechtbank is op grond van hetgeen door eisers in dit verband is aangevoerd, niet tot het oordeel gekomen dat zulks dient te leiden tot vernietiging van het bestreden besluit. Uit de door het gemeentebestuur volgens eisers uitgesproken intenties blijkt naar het oordeel van de rechtbank niet dat verweerder op grond daarvan gehouden was om in dit geval een referendum te houden.

Op grond van het bovenstaande is de rechtbank van oordeel, dat de stellingen van eisers tegen het bestreden besluit geen doel treffen. Het beroep dient daarom ongegrond te worden verklaard.

De rechtbank acht geen termen aanwezig over te gaan tot een proceskostenveroordeling als bedoeld in artikel 8:75 van de Awb.

Het hiervoor overwogene leidt de rechtbank tot de volgende beslissing.

4. Beslissing

De rechtbank

verklaart het beroep ongegrond.

Aldus gegeven door mr. G.H.W. Bodt, rechter, in tegenwoordigheid van mr. G.W.B. Heijmans, griffier, en in het openbaar uitgesproken op 29 maart 2006.

De griffier, De rechter,

Tegen deze uitspraak staat voor belanghebbenden, behoudens het bepaalde in artikel 6:24 juncto 6:13 van de Awb, binnen 6 weken na de dag van verzending hiervan, hoger beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Verzonden op:

Ondersteuning

- Services
- Feedback

Over deze site

- Proclaimer
- Brongegevens

Data van de overheid

BIJLAGE 05

ECLI:NL:RBZUT:2011:BQ8971

Instantie	Rechtbank Zutphen
Datum uitspraak	22-06-2011
Datum publicatie	22-06-2011
Zaaknummer	10/265 WET
Rechtsgebieden	Bestuursrecht
Bijzondere kenmerken	Eerste aanleg - meervoudig
Inhoudsindicatie	De gemeenteraad van de gemeente Zutphen heeft besloten om geen referendum te houden over – kort gezegd – de IJsselsprong. De rechtbank is van oordeel dat de gemeenteraad de weigering om een referendum te houden onvoldoende heeft gemotiveerd. Daarbij is het volgende van belang. Er is geen sprake van dringende redenen om geen referendum te houden. Voor de gemeenteraad geldt dan op grond van de gemeentelijke verordening een speciale motiveringsplicht. Naar het oordeel van de rechtbank voldoet het bestreden besluit niet aan die motiveringsplicht, omdat de gemeenteraad niet duidelijk heeft gemaakt welke zwaarwegende redenen bestaan tegen het houden van een referendum. Het argument van de gemeenteraad dat het referendum een te zwaar en te duur middel zou zijn en de besluitvorming te veel zou vertragen, volstaat in dit geval niet, evenmin als het argument dat het moeilijk is om vragen te formuleren. Het ontbreken van politieke bereidheid om een referendum te houden, verhoudt zich voorts niet met de aard van het correctief referendum. De rechtbank verklaart het beroep gegrond, vernietigt het besluit van de gemeenteraad en draagt de gemeenteraad op een nieuw besluit te nemen met inachtneming van deze uitspraak. IJsselsprong; correctief referendum; beroep gegrond; vernietiging besluit gemeenteraad
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl

Verrijkte uitspraak

Uitspraak

RECHTBANK ZUTPHEN
Sector Bestuursrecht
Meervoudige kamer

Reg.nr.: 10/265 WET

Uitspraak in het geding tussen:

[eiser A]
te Zutphen,
eiser,

en

de Raad van de gemeente Zutphen

verweerder.

1. Procesverloop

Bij besluit van 21 september 2009 heeft verweerder het verzoek van eiser tot het houden van een correctief raadplegend referendum over het besluit van verweerder van 18 mei 2009,

nr. 2009-0074, afgewezen.

Bij besluit van 14 december 2009 (het bestreden besluit) heeft verweerder het daartegen gemaakte bezwaar van eiser ongegrond verklaard.

Namens eiser heeft mr. M.Ch. Kaaks, advocaat te Amsterdam, beroep ingesteld. Verweerder heeft de op de zaak betrekking hebbende stukken en een verweerschrift ingezonden.

Het beroep is ter zitting van 29 maart 2011 gevoegd behandeld met het beroep met registratienummer 10/290. Eiser is verschenen, bijgestaan door zijn gemachtigde. Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door mr. A.J. van Zwieten de Blom,

D.L. van Dijk en H.M. van Vliet. Na sluiting van het onderzoek zijn de zaken weer gesplitst en wordt afzonderlijk uitspraak gedaan.

2. Overwegingen

2.1 Bij besluit van 12 december 2005 heeft verweerder de Referendumverordening voor de gemeente Zutphen 2005 (de verordening) vastgesteld.

Artikel 2 van de verordening bepaalt dat deze verordening regels stelt voor twee typen referenda:

a. een raadgevend referendum op initiatief van de raad, zoals bedoeld in artikel 7,

b. een correctief raadgevend referendum op initiatief van inwoners van Zutphen, als bedoeld in artikel 9.

Ingevolge artikel 5, aanhef en onder g, wordt een referendum niet gehouden over een voorstel aan of een besluit van de raad waarvan de raad van mening is dat er andere dan de onder a tot en met h, van dit artikel genoemde dringende redenen zijn om geen referendum te houden.

In artikel 9 is bepaald dat de raad op verzoek van kiezers kan besluiten tot het houden van een correctief raadplegend referendum over een genomen besluit.

In artikel 10, zesde lid, aanhef en onder a, is bepaald dat het college de ingediende formulieren, bedoeld in het vijfde lid, beoordeelt en indien het aantal ontvangen geldige formulieren minimaal tweemaal de kiesdrempel (dat is het aantal stemmen dat nodig zou zijn voor twee raadszetels) van de laatst gehouden verkiezingen voor de gemeenteraad bedraagt, zo spoedig mogelijk een voorstel doet aan de raad tot het houden van een referendum.

Ingevolge artikel 11, eerste lid, neemt de raad, voor zover thans van belang, uiterlijk binnen vier weken na een voorstel van het college van burgemeester en wethouders, zoals bedoeld in artikel 10, zesde lid onder a, een beslissing of er wel of niet een referendum zal worden gehouden. Indien de raad afwijzend beslist op een voorstel zoals bedoeld in artikel 10, zesde lid onder a, doet hij dat ingevolge het tweede lid van artikel 11 voldoende gemotiveerd.

2.2 De rechtbank gaat uit van de volgende feiten en omstandigheden.

Bij voormeld besluit van 18 mei 2009 heeft verweerder besloten:

1. akkoord te gaan met het voorstel Integrale Gebiedsontwikkeling IJsselsprong, als nadere uitwerking van de eerder door de raad vastgestelde IGSV en planologische kernbeslissing (PKB)-maatregelen, zoals gevraagd door de Staatssecretaris van Verkeer & Waterstaat in haar brief van 7 juli 2008 en dit voorstel aan haar toe te zenden;

2. opdracht te geven voor het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst tussen alle bij dit initiatief betrokken partijen, waarin organisatie, financiering en te hanteren planfiguur worden vastgelegd;

3. deze samenwerkingsovereenkomst in het najaar ter vaststelling voor te leggen aan de raad.

Verweerder heeft het verzoek van eiser van 4 juni 2009 tot het houden van een correctief raadplegend referendum over dit besluit afgewezen, omdat het besluit volgens verweerder niet beoogt wijzigingen met principiële gevolgen voor de gemeente Zutphen aan te brengen in de eerder – vanaf omstreeks 2000 - genomen raadsbesluiten over het project IJsselsprong. Ook is snelle besluitvorming voor de bij dit initiatief betrokken partijen (de regio Stedendriehoek, de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen, de provincie Gelderland en het waterschap Veluwe) van belang. Het beleid met betrekking tot de IJsselsprong is al eerder vastgelegd in structuurvisies die onderworpen zijn geweest aan inspraak en waarover de inwoners van Zutphen zienswijzen konden indienen. Het zou daarom volgens verweerder een te zwaar middel zijn om de bevolking van de gemeente Zutphen via een referendum over het besluit van 18 mei 2009 te raadplegen. Bovendien heeft verweerder al eerder, op 23 februari 2009, besloten om geen raadgevend referendum op initiatief van de raad te houden. Ter zitting is namens verweerder nog aangevoerd dat verweerder zich eerst bij het nemen van het besluit van 21 september 2009 heeft kunnen uitspreken over de wenselijkheid van een referendum, dat het kostenaspect ook een rol heeft gespeeld en dat het er uiteindelijk op neer komt dat de politiek het referendum niet wil.

Eiser heeft in beroep – samengevat – aangevoerd dat verweerder heeft miskend dat artikel 11 van de verordening meebrengt dat zwaarwegende argumenten dienen te worden aangevoerd ter rechtvaardiging van de achterstelling van de belangen van de om een correctief referendum verzoekende burgers. Van belang daarbij is dat verweerder (alsmede het college van burgemeester en wethouders) op voorhand had ingestemd met het verzoek en geen gebruik heeft gemaakt van artikel 5, aanhef onder g, van de verordening op grond waarvan het verzoek vanwege dringende redenen kan worden afgewezen. Naar de mening van eiser heeft verweerder gehandeld in strijd met (een redelijke uitleg van) de verordening. Verder hadden de door verweerder aangevoerde argumenten in de belangenafweging op voet van artikel 11 van de verordening achtergesteld moeten worden bij het belang van de burgers bij een correctief referendum.

2.3 De rechtbank stelt voorop dat verweerder een discretionaire bevoegdheid heeft tot het wel of niet houden van een correctief raadplegend referendum, waarbij het aan verweerder is een afweging te maken en waarbij een terughoudende rechterlijke toetsing past.

2.4 Vast staat dat ruimschoots voldoende steunbetuigingen aan het referendumverzoek zijn ontvangen en dat het referendumverzoek ook overigens aan de daaraan op grond van de verordening te stellen eisen voldoet.

Tevens staat vast dat verweerder geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om op grond van artikel 5, aanhef en onder g, te bepalen dat over het besluit van 18 mei 2009 geen referendum kon worden gehouden.

De rechtbank deelt niet het standpunt van verweerder dat hij zich eerst op 21 september 2009 heeft kunnen uitspreken over een eventueel referendum en dus ook geen gebruik heeft kunnen maken van de in artikel 5, aanhef en onder g, van de verordening gegeven bevoegdheid. De rechtbank wijst op de mogelijkheden die verweerder heeft gehad, namelijk bij het nemen van het besluit van 18 mei 2009, bij het afwijzen van het door de Stadspartij gevraagde raadgevende referendum op 23 februari 2009 en naar aanleiding van het voorstel van het college van burgemeester en wethouders aan verweerder op 9 juni 2009.

De rechtbank is dan ook van oordeel dat geen sprake is van dringende redenen als bedoeld in voormeld artikellid om geen referendum te houden.

2.5 Het besluit tot afwijzing van het referendum dient ingevolge het bepaalde in artikel 11, tweede lid, voldoende te zijn gemotiveerd. De toelichting bij dit artikellid spreekt zelfs van een speciale motiveringsplicht.

Naar het oordeel van de rechtbank brengt dit met zich dat het besluit van verweerder om geen referendum te houden inzichtelijk dient te maken welke belangen tegen elkaar zijn afgewogen en op grond van welke zwaarwegende argumenten het verzoek tot het houden van een referendum is afgewezen.

Verweerder heeft aangegeven dat een referendum in het onderhavige geval een te zwaar middel zou zijn aangezien het raadsbesluit van 18 mei 2009 voortborduurt op eerdere besluiten. Niet duidelijk is echter waarom de inwoners van Zutphen niet de gelegenheid wordt geboden zich via een referendum uit te spreken over de plannen rondom de IJsselsprong. Daarbij overweegt de rechtbank dat, indien uit het referendum naar voren zou komen dat het besluit van 18 mei 2009 niet of onvoldoende wordt gesteund, verweerder dit besluit weliswaar zal moeten heroverwegen met inachtneming van de uitslag van het referendum, maar in beginsel vrij is om, mede gelet op de eerder genomen besluiten, het besluit van 18 mei 2009 geheel of gedeeltelijk in stand te laten, mits voldoende wordt gemotiveerd hoe het nieuwe besluit zich verhoudt tot de uitslag van het referendum. En, zoals verweerder ter zitting heeft bevestigd, zal het besluit van 18 mei 2009 een breed gedragen besluit blijken te zijn als het referendum een voor verweerder gunstig resultaat zal laten zien.

Voor zover verweerder heeft betoogd dat snelle besluitvorming voor de bij het initiatief betrokken partijen van belang is, overweegt de rechtbank dat dit belang verder niet is onderbouwd en dat ook niet inzichtelijk is gemaakt op grond waarvan dit een zwaarwegend argument oplevert tegen het houden van een referendum. De rechtbank wijst tevens op het bepaalde in artikel 10, derde lid, aanhef en onder b, van de verordening, op grond waarvan opschorting van het betrokken raadsbesluit alleen mogelijk is indien het college van burgemeester en wethouders hiertoe bevoegd is.

Het kostenaspect is naar het oordeel van de rechtbank inherent aan het houden van een referendum en kan, nu deze mogelijkheid aan de kiesgerechtigden van Zutphen is toegekend, dan ook niet zonder meer als weigeringsgrond worden opgevoerd. Zoals namens eiser naar voren is gebracht, bestonden bovendien meerdere gelegenheden waarbij het referendum gehouden had kunnen worden zonder veel extra kosten.

Het eveneens naar voren gebrachte argument dat het moeilijk zou zijn vragen te formuleren, is naar het oordeel van de rechtbank evenmin een zodanig zwaarwegend argument dat de belangen van de voorstanders van een referendum daarvoor zouden moeten wijken. Verweerder kan zich immers bij het formuleren van de vragen laten bijstaan door anderen, onder wie de initiatiefnemers en de steunbetuigers van het referendum.

Het nog naar voren gebrachte argument dat, zo begrijpt de rechtbank, bij verweerder geen politieke bereidheid bestaat om een referendum te houden, kan evenmin doorslaggevend zijn en verhoudt zich naar het oordeel van de rechtbank niet met de aard van het correctief raadplegend referendum.

Naar het oordeel van de rechtbank is ook hetgeen overigens door verweerder naar voren is gebracht, onvoldoende om te kunnen stellen dat verweerder zijn belangenafweging voldoende heeft gemotiveerd. De rechtbank kan dan ook niet tot de conclusie komen dat verweerder in redelijkheid tot weigering van referendum is kunnen komen.

2.5 Uit het voorgaande vloeit voort dat het beroep gegrond is en het bestreden besluit moet worden vernietigd. Nu geen aanleiding bestaat de rechtsgevolgen van het te vernietigen besluit in stand te laten en de rechtbank evenmin zelf in de zaak kan voorzien, zal verweerder worden opgedragen een nieuw besluit op bezwaar te nemen met inachtneming van hetgeen in deze uitspraak is overwogen.

Er is aanleiding voor een veroordeling van verweerder in de proceskosten van eiser. Met toepassing van het Besluit proceskosten bestuursrecht worden ter zake van rechtsbijstand 2 punten toegekend, waarbij een wegingsfactor 1 wordt gehanteerd.

3. Beslissing

De rechtbank:

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt het bestreden besluit;
- draagt verweerder op een nieuw besluit te nemen met inachtneming van deze uitspraak;
- bepaalt dat verweerder het betaalde griffierecht van € 150,00 aan eiser vergoedt;

- veroordeelt verweerder in de proceskosten van eiser tot een bedrag van € 874,00, te betalen aan eiser.

Deze uitspraak is gedaan door mr. Tj. Gerbranda, voorzitter en mrs. E.H.T. Rademaker en A.L.M. Steinebach-de Wit, leden. De beslissing is in tegenwoordigheid van de griffier in het openbaar uitgesproken op 22 juni 2011.

BIJLAGE 06

ECLI:NL:RBNHO:2017:11154

Instantie	Rechtbank Noord-Holland
Datum uitspraak	21-12-2017
Datum publicatie	03-01-2018
Zaaknummer	AWB - 17 _ 4409
Rechtsgebieden	Bestuursrecht
Bijzondere kenmerken	Voorlopige voorziening+bodemzaak
Inhoudsindicatie	Vovo + bodem inzake de vraag of over het kredietbesluit een referendum kan worden gehouden op grond van de Referendumverordening van de gemeente Zaandstad. De door de raad aangevoerde redenen zijn geen dringende redenen als bedoeld in artikel 3, aanhef en onder k, van de Referendumverordening. Beroep gegrond.
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl

Verrijkte uitspraak

Uitspraak

RECHTBANK NOORD-HOLLAND

Zittingsplaats Haarlem

Bestuursrecht

zaaknummer: HAA 17/4409 en HAA 17/3976

uitspraak van de voorzieningenrechter van 21 december 2017 op het beroep en het verzoek om voorlopige voorziening in de zaak tussen

[verzoeker] , te [woonplaats] , verzoeker

en

de raad van de gemeente Zaanstad, verweerder

(gemachtigden: mr. M.E. Biezenaar, Y.A. van Baak en A. Jongbloed).

Procesverloop

Op 16 februari 2017 heeft de raad besloten dat over het raadsbesluit inzake de definitieve budgetaanvraag voor de investering en exploitatie van het Cultuurcluster geen referendum kan worden gehouden (het primaire

besluit) .

Op 16 februari 2017 heeft de raad eveneens ingestemd met het voorstel van het college van burgemeester en wethouders om voor het Cultuurcluster de bedragen waarvoor reeds dekking is gevonden beschikbaar te stellen en met het verhogen van het investeringsbudget met € 7.700.000,- (het kredietbesluit).

Verzoeker heeft tegen beide besluiten bezwaar gemaakt.

Op 20 juli 2017 (het bestreden besluit) heeft de raad het bezwaar van verzoeker tegen het kredietbesluit niet-ontvankelijk verklaard. Het bewaar tegen het primaire besluit heeft de raad ongegrond verklaard.

Verzoeker heeft tegen het bestreden besluit beroep ingesteld. Hij heeft de voorzieningenrechter verzocht een voorlopige voorziening te treffen.

De raad heeft een schriftelijke toelichting ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 16 november 2017. Verzoeker is verschenen, vergezeld door [naam 1] , [naam 2] , [naam 3] en [naam 4] . De raad is vertegenwoordigd door zijn gemachtigden.

Overwegingen

1.1 Op grond van artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) kan de voorzieningenrechter van de bestuursrechter die bevoegd is of kan worden in de hoofdzaak, op verzoek een voorlopige voorziening treffen indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist.

1.2 Na afloop van de zitting is de voorzieningenrechter tot de conclusie gekomen dat nader onderzoek niet kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat verzoeker zich ter zitting voldoende heeft kunnen verweren tegen wat in de schriftelijke toelichting namens de raad is aangevoerd. De voorzieningenrechter doet daarom op grond van artikel 8:86 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) niet alleen uitspraak op het verzoek om voorlopige voorziening, maar ook op het beroep.

2. De voorzieningenrechter overweegt ambtshalve het volgende. Verzoeker heeft desgevraagd aangegeven dat hij het beroep en het verzoek om voorlopige voorziening mede heeft ingediend namens de actiegroep "Kultuurklutser". Verzoeker heeft echter geen machtiging van deze actiegroep overgelegd waaruit blijkt dat hij daartoe bevoegd is. De voorzieningenrechter gaat er derhalve van uit dat verzoeker het beroep en het verzoek om voorlopige voorziening uitsluitend op persoonlijke titel heeft ingediend.

3. Op 19 januari 2017 heeft verzoeker schriftelijk laten weten dat hij een initiatief wil nemen tot een referendum over het voor de raadsvergadering van 16 februari 2017 geagendeerde raadsbesluit inzake de definitieve budgetaanvraag voor de investering en exploitatie van het Cultuurcluster. Over deze kennisgeving heeft de raad advies gevraagd aan twee deskundigen, te weten prof. mr. dr. [naam 5] , hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Groningen en prof. mr. [naam 6] , hoogleraar aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Zij

hebben op 3 februari 2017 een advies uitgebracht, waarin zij hebben geconcludeerd dat de Verordening op het referendum (de Referendumverordening) zich niet verzet tegen het houden van een referendum en dat de Referendumverordening de raad veel ruimte geeft om een eigen afweging te maken.

4. De raad heeft, met inachtneming van het op 16 februari 2017 aangenomen amendement "Besluit raad referendabel besluit definitieve budgetaanvraag Cultuurcluster", besloten dat met betrekking tot het kredietbesluit sprake is van dringende redenen om geen referendum te houden als bedoeld in artikel 3, aanhef en onder k, van de Referendumverordening. Derhalve kan over het kredietbesluit volgens de raad geen referendum worden gehouden.

Het kredietbesluit

5.1 Voor zover het beroep mede is gericht tegen de niet-ontvankelijk verklaring van het bezwaar van verzoeker tegen het kredietbesluit overweegt de voorzieningenrechter als volgt.

5.2 Op grond van artikel 8:1 van de Awb kan een belanghebbende tegen een besluit beroep instellen bij de bestuursrechter.

Op grond van artikel 7:1 van de Awb dient degene aan wie het recht is toegekend beroep bij een bestuursrechter in te stellen, alvorens beroep in te stellen bezwaar te maken.

Op grond van artikel 1:3 van de Awb wordt onder "besluit" verstaan een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.

5.3 De voorzieningenrechter is van oordeel dat de raad het bezwaar van verzoeker tegen het kredietbesluit terecht niet-ontvankelijk heeft verklaard, omdat het kredietbesluit geen besluit is in de zin van artikel 1:3 van de Awb. Het kredietbesluit ziet enkel op de interne huishouding van de gemeente en is daarom niet gericht op enig rechtsgevolg. Gelet op artikel 8:1 juncto artikel 7:1 van de Awb is het niet mogelijk om hiertegen bezwaar te maken.

Het referendumbesluit

6.1 Verzoeker betoogt dat de raad niet voldoende heeft gemotiveerd dat sprake is van dringende redenen om geen referendum te houden. Verzoeker heeft de argumenten van de raad dat met het Cultuurcluster moet worden doorgegaan, bestreden. Volgens verzoeker toont de raad zich door het nemen van het kredietbesluit en het afwijzen van het referendum als onbetrouwbare partner voor de bevolking van Zaanstad.

6.2 In de schriftelijke toelichting is namens de raad benadrukt dat het referendumbesluit is gebaseerd op artikel 3, aanhef en onder k, van de Referendumverordening en niet op enig ander onderdeel van dit artikel. Uit het amendement blijkt dat de dringende redenen er volgens de raad in zijn gelegen dat het definitief niet doorgaan van het Cultuurcluster financiële risico's en tegenvallers voor de gemeente meebrengt. Het niet doorgaan kan daarbij worden opgevat als het in gebreke blijven bij een vaststellingsovereenkomst waar de gemeente bij is betrokken. Verschillende culturele instellingen willen graag onderdeel uitmaken van het Cultuurcluster en als het Cultuurcluster er niet komt, heeft dit voor deze instellingen gevolgen. Het Cultuurcluster is een project waarbij niet alleen de gemeente risicodrager is. De verwachting is dat als de gemeente afziet van het Cultuurcluster dit tot schadeclaims zal leiden. Er zijn vanaf 2013 verscheidene financiële besluiten door de raad over dit onderwerp genomen. Het kredietbesluit is daar het sluitstuk van. Zonder krediet-besluit komt de gemeente over als een onbetrouwbare partner. Met een mogelijk nee als uitkomst van een referendum komt de gemeente voor een haast onmogelijke opgave te staan om een nieuwe bestemming voor het gebied te realiseren. Ter zitting is namens de raad nog aangevoerd dat verzoeker reeds bij de eerdere besluitvorming omtrent het Cultuurcluster had moeten aangeven dat hij een initiatief wil nemen tot het houden van een referendum.

6.3 Op grond van artikel 2 van de Referendumverordening wordt een referendum gehouden onder de kiesgerechtigden van het hele grondgebied van de gemeente of een gedeelte daarvan.

Op grond van artikel 3 van de Referendumverordening kan, voor zover van belang, een referendum niet worden gehouden over:

g. besluiten die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen beslissing waarover een referendum is gehouden of kon worden gehouden;

i. besluiten waarvan de inwerkingtreding of uitvoering niet kan worden uitgesteld vanwege de daarmee gemoeide spoedeisende gemeentelijke belangen;

j. besluiten waarbij het belang van het referendum niet opweegt tegen de verantwoordelijkheid van de raad voor kwetsbare groepen en hun plaats in de samenleving;

k. besluiten waarvan de raad van mening is dat er andere dan de onder i en j genoemde dringende redenen zijn om geen referendum te houden.

Op grond van artikel 5, eerste lid, van de Verordening kunnen kiesgerechtigden schriftelijk aangeven dat zij een initiatief willen nemen tot een referendum over een te nemen besluit van de raad.

Op grond van artikel 5, vijfde lid, van de Referendumverordening beslist de raad, indien een kennisgeving is gedaan volgens de hiervoor gestelde eisen, in dezelfde vergadering waarvoor het besluit van de raad is geagendeerd of over dit besluit, met inachtneming van het bepaalde in artikel 3, een referendum kan worden gehouden. De raad kan zijn beslissing voor ten hoogste 4 weken verdagen.

Op grond van artikel 6, eerste lid, van de Referendumverordening kan, binnen zes weken na de dag waarop de raad heeft bekendgemaakt dat over een te nemen besluit een referendum kan worden gehouden, door kiesgerechtigden een verzoek tot het houden van een referendum worden ingediend.

Op grond van artikel 6, zevende lid, van de Referendumverordening neemt de raad uiterlijk binnen 4 weken na de dag van ontvangst van het verzoek een besluit over het houden van een referendum.

Op grond van artikel 16 van de Referendumverordening vindt in de eerstvolgende vergadering nadat het referendum is gehouden, besluitvorming door de raad plaats over het besluit dat aan het referendum is onderworpen.

6.4. De voorzieningenrechter stelt voorop dat de raad bij de toepassing van artikel 3 van de Referendumverordening beoordelingsvrijheid heeft, zodat de voorzieningenrechter het bestreden besluit terughoudend dient te toetsen (zie de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 23 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1402).

6.5. Verder is van belang dat de besluitvorming over het houden van een raadgevend referendum op grond van de Referendumverordening plaatsvindt in twee stappen. Bij de eerste stap beslist de raad naar aanleiding van een initiatief of over een besluit een referendum kan worden gehouden (artikel 5, vijfde lid van de Referendumverordening). Bij de beslissing dat over een besluit geen referendum kan worden gehouden is de raad gebonden aan de gronden van artikel 3 van de Referendumverordening. Als de raad heeft beslist dat over een besluit een referendum kan worden gehouden, volgt de tweede stap. Daarbij beslist de raad naar aanleiding van een ingediend verzoek of daadwerkelijk een referendum gehouden wordt. Bij deze beslissing zijn aan de raad, anders dan bij de beslissing in de eerste stap, door de Referendumverordening geen beperkingen gesteld. Nadat het referendum is gehouden, vindt besluitvorming door de raad plaats over het besluit dat aan het referendum is onderworpen. Ook aan deze besluitvorming stelt de Referendumverordening geen inhoudelijke eisen.

6.6. De voorzieningenrechter is van oordeel dat wat de raad ten grondslag heeft gelegd aan zijn beslissing dat geen referendum kan worden gehouden over het kredietbesluit, geen dringende redenen zijn als bedoeld in artikel 3, aanhef en onder k, van de Referendum-verordening. De redenen die de raad aan zijn besluitvorming ten grondslag heeft gelegd zien immers op de gevolgen van het definitief niet doorgaan van het Cultuurcluster. Maar dat is in deze fase van de

besluitvorming over het houden van een referendum nog niet aan de orde. Omdat het referendum een democratisch instrument is, kan de eventuele uitkomst ("een mogelijk nee als uitkomst") geen dringende reden opleveren om een referendum niet te houden. Aangezien het om een raadgevend referendum gaat, kan het definitief niet doorgaan van het Cultuurcluster geen rechtstreeks gevolg zijn van het houden van het referendum. Het is namelijk de raad die, nadat het referendum is gehouden, beslist over de consequenties van de uitkomst van het referendum voor het kredietbesluit. Ook als een referendum zou worden gehouden, beslist uiteindelijk de raad over het al dan niet doorgaan van het Cultuurcluster. Zoals onder 6.5 is vermeld, is deze besluitvorming van de raad in de Referendumverordening niet genormeerd.

6.7. Voor zover de raad heeft willen betogen dat het houden van een referendum onaanvaardbare vertraging oplevert voor het nemen van het kredietbesluit, is dit onvoldoende onderbouwd. In de inmiddels verstreken tijd sedert het nemen van het primaire besluit, had een referendum gehouden kunnen worden. Uit de overgelegde raadsinformatiebrief van 24 oktober 2017 blijkt niet op welke wijze het houden van een referendum aan de voorbereidingen van het project realisatie Cultuurcluster in de weg zou hebben gestaan.

Het standpunt van de raad dat verzoeker in een eerder stadium het initiatief voor het houden van een referendum had moeten nemen, kan de voorzieningenrechter niet volgen. De door de raad ingeschakelde deskundigen hebben immers geconcludeerd dat niet is gebleken dat het kredietbesluit zijn grondslag vindt in een eerder genomen beslissing waarover een referendum kon worden gehouden. De raad heeft niet onderbouwd waarom deze conclusie niet (meer) wordt gedeeld.

6.8. De slotsom is daarom dat de raad zich in redelijkheid niet op het standpunt heeft kunnen stellen dat er dringende redenen zijn om geen referendum te houden over het kredietbesluit.

7. Gelet op wat hiervoor is overwogen, is het beroep gegrond. De voorzieningenrechter vernietigt het bestreden besluit voor zover daarbij het bezwaar van verzoeker tegen het primaire besluit ongegrond is verklaard. De raad dient binnen acht weken na de dag van verzending van deze uitspraak een nieuw besluit te nemen op het bezwaar met inachtneming van deze uitspraak.

8. Omdat uitspraak wordt gedaan in de hoofdzaak, bestaat geen aanleiding voor het treffen van een voorlopige voorziening.

9. Omdat het beroep gegrond is, bepaalt de voorzieningenrechter dat de raad aan verzoeker het door hem betaalde griffierecht voor het beroep vergoedt.

10. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding, omdat niet is gebleken van voor vergoeding in aanmerking komende proceskosten.

Beslissing

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt het bestreden besluit voor zover daarbij het bezwaar van verzoeker tegen het primaire besluit ongegrond is verklaard;
- draagt de raad op binnen weken na de dag van verzending van deze uitspraak, een nieuw besluit te nemen op het bezwaar tegen het primaire besluit met inachtneming van deze uitspraak;
- draagt de raad op het betaalde griffierecht van € 168,- aan verzoeker te vergoeden;
- wijst het verzoek om voorlopige voorziening af.

Deze uitspraak is gedaan door mr. W.J.A.M. van Brussel, voorzieningenrechter, in aanwezigheid van mr. M. van Excel, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op 21 december 2017.

griffier voorzieningenrechter

Afschrift verzonden aan partijen op:

Rechtsmiddel

Tegen deze uitspraak kan voor zover daarbij is beslist op het beroep binnen zes weken na de dag van verzending daarvan hoger beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Als hoger beroep is ingesteld, kan bij de voorzieningenrechter van de hogerberoepsrechter worden verzocht om het treffen van een voorlopige voorziening.

BIJLAGE 07
overheid nl
Publicaties > Officiële publicaties

Kamerstuk

Datum publicatie
29-09-1997

Organisatie
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vergaderjaar
1997-1998

Dossier- en ondernummer
25621 nr. 3

25 621
Regels met betrekking tot de productie, het transport en de levering van elektriciteit (Elektriciteitswet 19..)

nr. 3
MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

Dit voorstel van wet strekt tot vervanging van de Elektriciteitswet 1989. Het voorstel beoogt individuele vragers en aanbieders op de elektriciteitsmarkt geleidelijk meer keuzevrijheid te geven binnen een raamwerk van regels die gericht zijn op het betrouwbaar, duurzaam en doelmatig functioneren van de elektriciteitsvoorziening.

Artikel 56 is een algemene informatiebepaling ten behoeve van de Minister van Economische Zaken, die in het bijzonder van deze bevoegdheid gebruik zal maken in het kader van het opstellen van het Energierapport en van overige bevoegdheden voor zover hij ze niet heeft gemandateerd aan de directeur van de dienst. Wat betreft de invoer en uitvoer van elektriciteit geeft artikel 27 een bijzondere bepaling. De sanctionering van achterhouden van informatie geschiedt, net als ten aanzien van de directeur van de dienst, overeenkomstig de Wet op de economische delicten (artikel 63).

Artikel 57

Dit artikel strekt tot implementatie van de artikelen 9 en 13 van de richtlijn. De vertrouwelijke behandeling van commercieel gevoelige gegevens door de directeur van de Dienst uitvoering en toezicht Elektriciteitswet is neergelegd in artikel 7, derde lid, van dit wetsvoorstel alsmede in artikel 2:5 Awb.

Artikel 58

Er is voorzien in een evaluatiebepaling, met het oog op de informatie van de Staten-Generaal over de doeltreffendheid en de effecten van het wetsvoorstel in de praktijk. Er is gekozen voor een termijn van vier jaar, in plaats van de meer gebruikelijke vijf jaar, om de evaluatie zoveel mogelijk te laten samenvallen met het uitbrengen van het eerste Energierapport.

Ingevolge het tweede lid zal in deze evaluatie uitdrukkelijk worden stilgestaan bij de vraag of, en zo ja, op welke termijn de taken van de dienst waarin het toepassen van een mededingingstoets besloten ligt, beëindigd kunnen worden, zodat met het algemene mededingingsrecht wordt volstaan.

Artikel 59

Het College van Beroep voor het bedrijfsleven wordt aangewezen als bevoegde bestuursrechter in eerste en enige aanleg, uiteraard alleen voor zover het gaat om een op grond van de wet genomen besluit. Het college is ook de bevoegde rechter onder de Elektriciteitswet 1989, zodat met de continuering van deze aanwijzing als bevoegde rechter voor de toekomst gebruik gemaakt kan worden van opgebouwde expertise met betrekking tot de elektriciteitswetgeving. Het college is eveneens de bevoegde rechter op grond van de Mededingingswet, zodat uniformiteit in de rechterlijke toets op de toepassing van mededingingsbegrippen zoveel mogelijk is gewaarborgd.

Alleen voor het besluit tot vaststelling van een tarieftoeslag als bedoeld in artikel 54, in verband met het niet voldoen aan de verplichting, bedoeld in artikel 53, is voorzien in beroep in twee instanties.

Artikel 60

Artikel 60 heeft zijn oorsprong in artikel 39 van de Elektriciteitswet 1989. Bovendien is het de pendant van artikel 17 van de Wet energiedistributie, waarin de verordeningsbevoegdheid van provinciale staten en gemeenteraad is uitgesloten met betrekking tot de distributie van elektriciteit, gas of warmte. Dit artikel voegt daaraan voor elektriciteit toe het opwekken, transporteren en leveren van elektriciteit. Wat betreft het leveren van elektriciteit moet dan gedacht worden aan leveren van elektriciteit aan anderen dan beschermde afnemers, aangezien die levering ingevolge het gewijzigde artikel 1 van de Wet energiedistributie wordt aangemerkt als distributie van elektriciteit (artikel 64, onder A).

In dit wetsvoorstel zijn geen regels gesteld met betrekking tot de bouw en exploitatie van elektriciteitscentrales of van andere installaties voor de opwekking van elektriciteit. Het zou dan ongewenst zijn indien provinciale staten en gemeenteraden deze liberalisering gedeeltelijk ongedaan zouden maken door zelfstandig verordeningen vast te stellen. Met betrekking tot transport en levering van elektriciteit, aan beschermde afnemers zowel als aan vrije afnemers, bevat het wetsvoorstel een uitputtende regeling. Gelet hierop wordt de bevoegdheid tot het stellen van verordeningen van provinciale staten en gemeenteraden uitdrukkelijk uitgesloten, echter alleen voor zover het het stellen van regels in het belang van de energievoorziening betreft. De bevoegdheid van de desbetreffende overheden om regels te stellen ten behoeve van andere belangen, zoals ruimtelijke ordening en milieu, worden hierdoor uiteraard niet geraakt.

Artikel 61

Dit artikel is afkomstig uit artikel 13 van de Wet energiedistributie, waarin de bevoegdheid beperkt was tot de regelgeving met betrekking tot de voorwaarden die aan een distributiebedrijf worden gesteld. Omdat de bedoelde voorwaarden voor veiligheid en doelmatigheid betrekking kunnen hebben op het leveren van energie en het aansluiten van toestellen en installaties, bestaat de mogelijkheid dat zij door netbeheerders of